

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Μ Ε Λ Ε Τ Ι Ο Υ
Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Α
ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ

Τ Ο Μ Ο Σ, Α'

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΜΕΛΕΤΙΟΥ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ

Συλλεχθεῖσα ἐκ διαφόρων Συγγραφέων Πα-
λαιῶν τε ἢ Νέων, καὶ ἐκ διαφόρων Ἐ-
πιγραφῶν τῶν ἐν Λίθοις, ἢ εἰς κοι-
νὴν Διάλεκτον ἐκτεθεῖσα, χάριν
τῶν πολλῶν τῆ ἡμετέρας Γένεος.

Πλείοις δὲ σημειώμασι ἐπαυξηθεῖσα μετὰ καὶ τινῶν Πα-
ραρτημάτων, ἢ Πρὸς Γεωγραφικῶν Πινάκων,
καὶ ἐπιδιορθωθεῖσα, ἐξεδόθη ἤδη τὸ
Δεύτερον ὑπὸ

ΑΝΘΙΜΟΥ ΓΑΖΗ.

Τῆ Μηλιώτε.

ΤΟΜΟΣ, Α΄.

ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ,

Τύποις Πάρις Θεοδοσίε τῷ ἐξ Ἰωαννίνων.

CON SOVRANO PERMESSO,

1807.

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Τῷ Φιλογενεσάτῳ ἢ Εὐεργέτῃ τῆς Πατρίδος
 ἡμῶν Κυρίῳ ΖΩΗ, ΚΑΠΛΑΝΗ,
 τὸ Χαίρειν.

Ὁ ζῆλος τὸν ὁποῖον τρέφει ἢ ὑμετέρα φι-
 λογένεια διὰ τὴν πρέσβον τῆ Γένους, ἢ διὰ
 τὴν ἀνέγερσιν τῆς κοινῆς ἡμῶν Πατρίδος,
 μ' ἐπαρακίνησε νὰ σοὶ προσφέρω ταύτην τὴν
 Γεωγραφίαν τῆ μακαρίτη ἐκείνης συμπολίτου
 Σα, καὶ Μητροπολίτη Ἀθηνῶν Μελετίου,
 τὴν ὁποῖαν ἤδη τὸ δεύτερον ἐκδίδω διὰ τῶν
 Τύπων εἰς τὸ Κοινόν, ὡς ἔρανον ἀξιόχρεων
 ἀπὸ τῆ μέρους ὅλων τῶν ἀπογόνων τῶν Ἑλ-
 λίνων, καὶ εὐγνωμοσύνης τεκμήριον, διὰ τὴν
 πρὸς τὰ καλὰ τῆ Γένους γενναίαν καὶ Ἑλ-
 ληνικὴν Προθυμίαν Σα, τὴν ὁποῖαν ἀπέδει-
 ξας διὰ τῆς συζάσεως τῆ ἐν Ἰωαννίνοις τῆς
 πατρίδος Σα Σχολεῖς, διὰ τὴν εἰς αὐτὸ πα-
 τρικὴν Προσασίαν Σα, διὰ τῆς ἀδραῆς δαπά-
 νης τὴν ὁποῖαν κατ' ἔτος περὶ αὐτῆ καταβάλλ-
 λεις, ἢ διὰ τὰς μισθὰς τῶν διδασκάλων, ἢ
 διὰ τὰ χρειώδη τῶν ἐνδεῶν Μαθητῶν, καὶ
 διὰ τὴν συλλογὴν τῶν ἀνάγκαιων αὐτοῦ Βι-
 βλίων. Προθυμία τῷ ὄντι ἐπαινετὴ, ἢ ἀντά-
 ξιος πολλῶν ἄλλων, ἢ εἰς τὸ γένος ὑπερβαλόν-
 τως ὠφέλιμος! Προθυμία, τὴν ὁποῖαν προ-
 ἑνός αἰῶνος ἤδη, ἀρχισαν πρῶτοι οἱ Ἰωαννῖται

να τὴν ἀποδεικνύωσιν. Αὐτοὶ πρῶτοι ἀρχισαν, μετα τὴν πτῶσιν τῆς Πατρίδος ἡμῶν, μετα τὴν δυσυχῆ καταστροφὴν ἐκείνην τῆ Γένεος, ἢ ἐσύσθησαν Σχολεῖα εἰς τὰ Ἰωάννινα. Αὐτοὶ ἀνεκάλεσαν πάλιν τὰς Μούσας εἰς τὴν παλαιὰν αὐτῶν κατοικίαν· οἱ μὲν μετὰς ἀδράς θαπάνας των, οἱ δὲ μετὰ ταὐτῶν Συγγραμματα, οἱ δὲ ἢ μετὰς διδασκαλίας ἢ μετὰς κόπης των. Αὐτοὶ ἐπροςάτευσαν ἢ προσατεύσει διαφόρως τῆ κατοικητηρίῃ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, οἱ τινες ἢ δικαίως πρέπει να ὀνομαζονται: **ἘΤΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ἙΛΛΑΔΟΣ.**

Ἡ νεολαία τῆς Ἑλλάδος, ὅλος χαρὰ, πλετιζομένη καθ' ἑκάστην ἀπὸ τοιαῦτα πρὸς ἀρετὴν διεγερτήρια, πλέκει ἀμαραντίνες σεφάνες δια τῆς Εὐεργέτας της· οἱ προβεβηκότες βλέποντες τὰ τοιαῦτα, ἀμιλλόμενοι θαυμάζουσιν ἐκφωνῶντες τὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐκεῖνο δια τὸν γέροντα Νέσορα

Αἰ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ, ἢ Ἀθηναίη ἢ Ἀπολλων,
 Τοῖστοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν!
 ἐγὼ δὲ χαίρων ὑπὲρ τῶν τοιούτων καλῶν ἐπεύχομαί Σοι πᾶν ἀγαθὸν ἢ σωτήριον καταθύμιον, ἢ ὑπὲρ τῶν καλῶν τῆ Γένεος διαπαντός ἀγωνιζόμενον. Ὑγεία! Εἰρήνη Σοι!

Τῆ α'. Ἰουλίου 1807.
 ἐν Βρυτιξ.

Ὁ Ἀρχιμανδρ.
 Ἀνθιμος Γαζῆς.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΕΝΤΕΤΘΟΜΕΝΟΥΣ.

Ἡ Γεωγραφία καὶ ἡ Ἱστορία, ὅχι μόνον σο-
λίζουσι τὸν ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀποκαθι-
σανῶσι τῷ ὄντι πολίτῳ, καὶ ὠφέλιμον εἰς τὴν
πολιτικὴν Κοινωνίαν. Ἡ μὲν Γεωγραφία χα-
ραγωγῶσα καὶ περιφέρεισα αὐτὸν ἀπὸ τόπον εἰς
τόπον, τῷ δείχνη ὅλιαν τὴν σφῆραν τῆς Γῆς
ἐπὶ τῆς ὁποίας κατοικῶμεν, τὴν θῆσαν, τὴν
διαίρεσιν, τὰ μέρη, τὰ βασίλεια, καὶ τὰς λαοὺς
τῆς ἐγκατοίκων τῆς ἢ δὲ Ἱστορία, παραισήνου-
σα εἰς αὐτὸν ἀνῶθεν καὶ ἄρχῆς ὅλα τὰ συμ-
βεβηκότα τῷ Κόσμῳ, τὰς μεταβολὰς τῆς ἐ-
θνῶν καὶ διοικήσεων, τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ κατορθώ-
ματα τῆς μεγάλων ἀνδρῶν, διεγείρει τὴν ψυ-
χὴν πρὸς μίμησιν τῆς καλῶν, τῆς ἀρετῆς, τῆς
δύκλαιας, καὶ τῆς ἀδαιμονίας καὶ πρὸς ἀποτροπὴν
καὶ ἀποτρόπασιν τῆς κακῶν. Ἐπισημαίω λοι-
πὸν καὶ αἱ δύο ἀναγκαιόταται εἰς καθεστὸς ἀνθρώ-
που. Ἐπισημαίω τὰς ὁποίας, πρὸ τῆς ἄλλων ἀ-
παύτων, ἔπρεπε νὰ ἀπεδίδωσιν οἱ νέοι τῷ γέ-
νῳ εἰς τὴν χολαίαν μας. Ἐπισημαίω τὰς ὁποίας
καθεστὸς γονεὺς ἔπρεπε νὰ τὰς διδάσκῃ, ἢ ἀμέ-
σως

ἢ.

σως ἢ ἐμμέσως, εἰς τὰ τέκνα τῶ· καθὼς πο-
τὲ καὶ ἐκεῖνος ὁ σεβασμῖος γέρον Σωκράτης, εἶ-
πε πρὸς τὸν νέον Λαμπροκλέα (Ξενοφ. Ἀπομν.
Β'. β'. β.) „Οὐκ ἀρκεῖ θρέψαι (παῖδας) μό-
„νον, ἀλλὰ καὶ ἐπιδαν δόξωσιν ἱκανοὶ εἶναι οἱ
„παῖδες μανθανέειν τι, ἀ μὲν οὖν αὐτοὶ ἔχω-
„σιν οἱ γονεῖς ἀγαθὰ πρὸς τὸν βίον, διδά-
„σκουσιν· ἀ δ' αὖ οἴωνται, ἄλλον ἱκανώτερον εἶ-
„ναι διδάξαι, πέμπουσι πρὸς τῶτον διαπανῶν-
„τες, καὶ ἐπιμελῶνται πάντα ποιοῦντες, ὅπως
„οἱ παῖδες αὐτοῖς ἀγαθοὶ γίνωνται, καὶ ὡς
„δυνατὸν βέλτιστοι“.

Ἄλλ' ἢ σποδὴ τέτων ἔξω δύο ἀναγκασιότων
Μαθημάτων εἶναι ἀμελημερῆ παντάπασι μετα-
ξὺ εἰς τὰς νέας τῶ Γένους μας, καὶ τὸ σφάλ-
μα εἶναι τῆς ἀμεθοδίας, ἣτις πρὸ χρόνων, τὶς
οἶδεν, ἐπενεράτησεν εἰς τὰ κοινὰ χολεῖα μας.
Οἱ δυσυχεῖς νέοι χάσσει τὸν πολύτιμον καιρὸν
τῆς νεότητος αὐτῶν, κατατριβόμενοι εἰς τιμὴν ἀ-
νάγνωσιν τῆς Ὀκτωήχου, καὶ Ψαλτῆρος χωρὶς
να ἐννοῶσι τί ἀναγινώσκουσι, καὶ ἐπομνίως, χω-
ρὶς να μανθανῶσι τίποτε, καὶ μήτε καὶν, τὸ
ἀναγκασιότερον, τὰ Ἄρθρα τῆς Πίσεως· καὶ τὸ
χαίρειον, οἱ νέοι μὴ καταλαμβάνοντες τὰ ἀνα-
γινωσκόμενα, ἀηδιάζουσι σχεδὸν, καὶ δὲν ἔχου
καμμίαν ὄρεξιν πρὸς μάθησιν. Ἡ μέθοδος πρέ-
πει να βαλθῆ εἰς τὰ χολεῖα, καὶ πρέπει να τα-
χυῶν, αὖ θέλετε ὅσοι εἴτε γονεῖς, δια να ἔχη

ΤΕ

τε πεπαιδευμένους καὶ προκομμένους ἕως. Μὴ ὑπο-
 φέρετε πλέον νὰ εἴμεθα ὑπὸ τὸν ζόφον τῆς α-
 μαθείας, καὶ ὑπὸ τὴν παρά τῶν ἄλλων ἐθνῶν
 καταφρόνησιν, ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι τῶν Πατέρων
 ἐκείνων τῶν Ἐπιστημῶν καὶ Μαθησέων! Λυπηθεῖ-
 τε τὰς ἕξ σας, διὰ νὰ μὴ ἀκέετε ἀράς καὶ
 κατάραις ὑπ' αὐτῶν, ὅπῳ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς
 ἡλικίαν, καὶ δεῦ ἔχουσι πλέον τὸν χρυσὸν ἐ-
 κείνον καιρὸν τὸν πρὸς μάθησιν ἐπιτήδειον! Ἡ
 μέθοδος τὴν ὁποίαν ἐγὼ σοχαίζομαι ἐπιτή-
 δεσον διὰ νὰ βαλθῇ εἰς τὰ κοινὰ σχολεῖα, εἶ-
 ναι αὕτη. Πρῶτον διὰ γυμνάζωνται οἱ νέοι εἰς τὸ
 νὰ γνωρίσωσι καλῶς τὰ γράμματα, καὶ νὰ ἀ-
 ναγινώσκωσιν ἐλεύθερως, πρέπει νὰ διαβαίω-
 σι τὰς ἀπλᾶς ἠθικὰς Μύθους τῆς Αἰσώπου, τῶν
 ὁποίων ἡ ἀνάγνωσις προξενεῖ εἰς τὰς νέας καὶ ἡ-
 δονίαν καὶ ὠφέλειαν· ἐν ᾧ ἐκ τῆς ἄλλης μέρους ἡ
 ἀνάγνωσις τῆς Ὀκτωήχου καὶ Ψαλτῆρος προξενεῖ
 ἀηδίαν καὶ ἀπέχθειαν. Μία τοιαύτη μέθοδος
 φαίνεται ὅτι ἦτον καὶ εἰς τὰς Προπάτοράς μας,
 καθὼς ὁ Γεωγράφος Στράβων (βιβλ. Α'. σελ.
 19.) ἐπέσημειώσατο: „Καὶ πρῶτον (λέγει), ὅ-
 „ τι τὰς Μύθους ἀνέλεξαντο, ἔχ' οἱ Ποιηταὶ
 „ μόνον, ἀλλὰ καὶ αἱ Πόλεις πολὺ πρότερον, καὶ
 „ οἱ Νομοθέται, τῶν χρησίμων χάριν, βλέψαν-
 „ τες εἰς τὸ φυσικὸν πάθος τῆς ζωῆς. Φιλαδη-
 „ μων γὰρ ὁ ἀνθρώπος. Προοίμιον γὰρ τῆς τοῦ
 „ φιλέμουθου. Ἐντεῦθεν οὖν ἀρχεται τὰ παι-

„ δία ἀκροᾶσθαι, καὶ κοινωνεῖν λόγων ἐπὶ πλεῖον·
 „ Αἴτιον δ' ὅτι καινολογία τις ἐστὶν ὁ Μύθος,
 „ ἢ τὰ καθ' ἑσῶτα φράζων, ἀλλ' ἕτερα παρὰ ταῦ-
 „ τα. Ἡδὴ δὲ τὸ κοινόν, καὶ ὃ μὴ πρότερον ἔ-
 „ γνω τις. Τῶτο δ' αὐτό ἐστι καὶ τὸ ποιεῖν φιλει-
 „ δήμονα. Ὄταν δὲ προσῆ καὶ τὸ θαυμαστὸν
 „ καὶ τερατώδες ἐπιταίνει τὴν ἡδονὴν, ἢ περ ἐ-
 „ σὶ τῷ μανθάνειν τὸ φίλτρον. Κατ' ἀρχαῖς
 „ μὲν οὖν ἀνάγκη τοιούτοις δολέασιν χρῆσθαι.
 „ Προϊέσης δὲ τῆς ἡλικίας ἐπὶ τὴν ἡδονὴν ὄντων
 „ μάθησιν ἀγεῖν, ἢ δὴ τῆς διανοίας ἐρρώμνης,
 „ καὶ μηκέτι δειομνῆς κολάκων. Καὶ ἰδιώτης δὲ
 „ πᾶς ἀπαίδετος, Παῖς ἐστὶ. --- Τοῖς τε γὰρ
 „ παισὶ προσφέρομεν τὰς ἡδύς Μύθους εἰς προ-
 „ τροπὴν, εἰς ἀποτροπὴν δὲ τὰς φοβεράς”.
 Μετὰ τὰς Μύθους, οἱ παῖδες πρέπει νὰ συ-
 δάξωσι τὴν χειρῶνικὴν Διδασκαλίαν, διὰ νὰ
 μάθωσι τὰ Ἄρθρα τῆς Πίσεως, καὶ τὴν Προ-
 σδελφίαν. Ἐπειτα νὰ γυμνάζωνται εἰς τὸ βι-
 βλίον καλούμενον: Ἀποθήκη τῶν Παίδων, τὸ
 ὅποῖον ἐνταῦθα περιέχει, καὶ Μύθους, καὶ Ἰσο-
 ρείας, καὶ Γεωγραφίαν, καὶ ἄλλα τινὰ ἀναγκαῖα
 διὰ τὰς νέους, ἐπὶ τῆς σιωπηρῆς κατ' ὄν-
 κειρον οἱ νέοι πρέπει νὰ γυμνάζωνται καὶ εἰς τὸ
 Γράφειν, καὶ Ἀριθμεῖν· καὶ μετὰ ταῦτα νὰ ἐμ-
 βαίνωσιν εἰς τὴν ἀσκήσιν τῆς Γεωγραφίας, καὶ
 Ἰσορείας· καὶ ἔπειτα νὰ τελειώσῃ ὁ δρόμος τῶν Κοινῶν
 καλεσμένων Γραμμάτων. Πόσιον χαρὰν ἠθέλε
 αἰετῶν.

αἰσθάνονται οἱ γονεῖς ὅταν ὁ υἱὸς των ἐρχόμενος ἀπὸ τὸ χολεῖον ἤθελε τὰς διηγεῖται παύτοτε, τῶρα ἠθικὰς Μύθους, τῶρα Γεωγραφίαν, τῶρα Ἰσορίαν τινὰ, καὶ ἄλλοτε ἄλλα; Ἡ πράξις τῆς Μεθόδου ταύτης θέλει ἐπικυρώσει τὸν λόγον μου.

Τοιοῦτος φαίνεται ὅτι ἦτον καὶ ὁ σκοπὸς τῆς Συγγραφῆς τῆς παρῆσης Γεωγραφίας. διὰ τὴν ἐν αὐτῇ φαίνονται καὶ Μῦθοι, καὶ Ἰσορίαι, ἐνεπαρμυνία· καί τοι ὑπὸ πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν φροντίδων καὶ περιστάσεων ἐναχολέμενος εἶτος ὁ ἱερός Πατήρ τῆς βίβλου ταύτης, τῷ χρησίμῳ καὶ τῆς ὠφελείας χάριν, ταύτῳ σωεταίξατο, τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἤδη τὸ δάπερον διὰ τῶν τύπων εἰς τὸ Γενός προβάλλομαι, πλατισμῶν μετὰ τινὰ σημειώματα, καὶ παραρτήματα, ὅσα ὁ καιρὸς, καὶ αἱ παρῆσαι μου περιστάσεις μοι ἐσυγχώρησαν. Προσέτι δὲ καὶ μετὰς Τέσσαρας Γενικὰς Γεωγραφικὰς Πίνακας, καὶ μετὰ ἐκείνον τῆς Πατριδος ἡμῶν Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας καὶ ἡ Γεωγραφία, καὶ ἡ Ἰσορία μᾶς εἶναι πολλὰ ἀναγκαῖα, καὶ ἀφάκτος.

Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ τάξις τῶν Ἐπαρχιῶν ἀπαλλαγῆς τῆς οἰκισμῆς συχνάκις μεταλλάττεται, καὶ νὰ σταθῇ ποτε σταθερὰ εἶναι ἀδύνατον, διὰ τὰς κατὰ καιρὸς πολιτικὰς μεταβολὰς, διὰ τὰ μὴ μετακινήσω τὴν βίβλον, προσίθηνμι εἰς τὸ τέλος αὐτῆς, καθολικούς τινὰς ἐν Διαγράμμασι Πίνακας, περιέχοντας τὴν σημερινὴν διαίρεσιν

ῥεσιν τῆς Ἐπαρχιῶν ἀπάσης τῆς Γῆς · ἐν οἷς φαίνεται ἐκ ποίων Ἐπαρχιῶν συγκροτᾶται τὴν σήμερον κάθε Βασίλειον.

Ἡ παρῶσα Γεωγραφικὴ Βίβλος ἐτυπώθη τὸ πρῶτον περὶ τὸ 1728 σωτήριον ἔτος, ὑπὸ τῷ Νικολαίου Γλυκῷ · ἡ σπανιότης ταύτης ὅμως, διήγαρε πολλῶν φιλογενῶν τὰς ψυχὰς καὶ μ' ἐπαρακίνησαν εἰς τὴν ταύτης ἐκ δατέρας ἔκδοσιν, ἧς ὡν πρῶτος ἐξάθη ὁ κύριος Νικόλαος Μυλωνᾶς, τῷ ὁποίῳ ἡ φιλογενία, καὶ ἡ πρὸς τὰ καλά τῆς γένεος προθυμία εἶναι μεγάλη, καὶ τοι ὑπ' ἄλλων φροντίδων καὶ ἐναχολήσεων ἀεισκόμενος · καὶ ἐγὼ διὰ τὴν ναὶ θεραπεύσω τὸν πρὸς αὐτόν με φιλικὸν πόθον, ἐπεχάρησα τῷ ἔργῳ, ἐπισημασθεὶς εἰς τὴν σιωδρομικὴν καὶ βοήθειαν τῆς φιλοκάλων Σιωδρομητῶν, διὰ τὰ μεγάλα ἔξοδα εἰς τὴν ἐκτύπωσιν τῆς Βίβλου.

Εὐερισκόμενος ἐν ἐν ἀμνηχανία, ἀφ' ἧς ἔδωκα ἀρχικῶς εἰς τὴν βίβλον, διὰ τὰ μεγάλα καὶ ἀφελκτα ταύτης ἔξοδα, τύχη ἀγαθῇ, ἡ Ἐμπορικὴ Ἐταιρεία ἐνταῦθα τῶν κυρίων ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥΤΡΟΤΡΗ ΜΑΡΙΝΟΓΛΟΥ καὶ Σιωτροφίας τῆς Ἰωαννίνων, διὰ τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα, τὴν κοινὴν ἡμῶν Μητέρα καὶ Πατερίδα, χρησιμῶς αὐτῶν διάθεσιν, μοι ὑπεχέθη, διὰ τὴν λαβὴν ἡ βίβλος τὴν ποθευμένῳ ἔκβασιν, ὅχι μόνον ναὶ μετ' ἐλαφρυώσῃ τὸ βάρος τῆς μεγάλων ἔξόδων διὰ τὴν ἔκδοσιν, ἀλλὰ καὶ ναὶ φρον-

γτίσῳσι καὶ διὰ τὴν διανομὴν τῆς, διὰ τὴν ἀποκόπῳμα ἀπὸ τῆς ἄλλης ἀνὰ χεῖρας ἔρ-
 μες πρὸς τὰς ὁποῖας καὶ ὁμολογῶ ἀθανά-
 τὰς χεῖρας. Καὶ ἰδὲ διὰ τῆς διὰ λόγου
 ργῶ τῆς φίλων πρὸς ἐμὲ χρηστῆς αὐτῶν δια-
 γεῶς, καὶ ἐπιχύσεως, προβαίνει πάλιν εἰς τὸ
 γνὸν ἢ παρῶσα Γεωγραφία, τῆς ὁποῖας ἡ
 χεῖρσις ἀποβλέπει προηγουμένως εἰς τὴν ὁ-
 λειαν τῆς Γεῶς.

Βίλοι με ὁμογενεῖς, καὶ Πατέρες τέκνων! ἰ-
 ἔχετε Γεωγραφικὴν βίβλον, γέννημα ἰε-
 ραὶ σεβασμῖς Πατρὸς, τῆς αἰοιδίμου ἐκεί-
 ΜΕΛΕΤΙΟΥ, μὴ ὀκνήσητε εἰς τὴν μελέ-
 τῶ αὐτῆς, μὴ ἀμελήσητε ἀπὸ τῆς καὶ ἐμπνέ-
 τε καὶ καὶ ἐντυπώσητε εἰς τὰς ἀπαλαῖς ψυ-
 ρῶ τῆς τέκνων σας τὴν σπουδὴν καὶ μελέτην
 τῆς. Αὕτη ἀποκαθιστᾷ τὸν σπουδάζοντα αὐ-
 τὸν ἀξίον πολίτην, καὶ ἐγκατοικὸν τῆς Γῆς ὡ-
 ριον σπουδασροφῆς, καὶ ἐπιτήθειον εἰς ὅλας
 ἰ πραγματείας καὶ χρεῖας τῆς ζωῆς μας ὡ-
 ἀξίον τῆς καὶ ἀκέρῃ παρὰ πάντων:
 „Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστυα καὶ νόον ἔγνω“
 ὁρῶσθε.

Ὁ Ἐκδότης.

Βίος τῆ Μακαρίτη καὶ Ἀοιδίμου ΜΕΛΕΤΙΟΥ Συγγραφέως τῆς παρῆσης Βίβλου.

Μελέτιος ὁ αοιδίμος γέννημα ἦν Ἰωαννίνων (Πόλις παύτα τὰ Ἰωάννινα τῆς Ἠπείρου κατὰ τὴν νῦν χρόνον περὶ Φανίης, καὶ περὶ φημος.) ἐλέγετο Μιχαὴλ τὸ πρῶτον, καὶ ἐν νεανίσκοις τετῶν ἐμαθήτους ἐν Ἰωαννίνοις τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα παρὰ ἐλλογίμῳ ἀδελφῷ Βησσαρίῳ τῷ Μακρῷ χειροτονηθεὶς δὲ Ἱερὸς παρὰ Κυρίου Κλήμου τῷ Ἰωαννίνων Μητροπολίτῃ, ἀπῆλθεν εἰς Οὐνετίας, ὅπου Ἐπαιδύθη ἀκριβῶς τῷ Λατινικῷ διάλεκτον, καὶ πᾶσαν ἐπιστήμῳ, καὶ μόνον Φιλόσοφος χρηματίσας, καὶ Μαθηματικός, ἀλλὰ καὶ Ῥήτωρ καὶ τῶν τυχόντων, καὶ Ἰατρός ἀείσος. Ἐπανακάμψας ἐν πάλιν εἰς Ἰωάννινα, διδάσκαλος τῶ ἐν αὐτοῖς δούτερον Σχολεῖον τῷ Ἐπιφανεῖ λεγομένῳ ἐχρημάτισε, ὅτε καὶ τῷ Ἀστρονομικῷ συγγράψατο βίβλον. Τῷ Ναυπάκτῳ δὲ καὶ Ἄρτης Μητροπολίτῃ Κυρίου Βαρθολομαίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος, καὶ τῶν ἐξ Ἄρτης ζητησάντων αὐτὸν διὰ Ἄρχιερα, ἀπελθὼν εἰς Ἀδελανέπολιν, ὅπου τότε ὁ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης ἦν μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν Συνοδου, Ναυπάκτῳ καὶ Ἄρτης κεχειροτόνηται Μητροπολίτης ἐν ἔτει αχϋβ'. ἐν Μηνὶ Νομβερίῳ, Μελέτιος μετωνομαθεὶς Χρηματίσας δὲ ἐκεῖσε Ἀρχιερὸς ὡς ἐγγιστα ἔτι τέσσαρα, καὶ τῷ Ἄρτας λειλατήσαντος τῷ Διμπρεῖ Ἱερακάρῃ, τῷ Πίπλῳ Γγιαέρμπει, δυνάμιν παρὰ τῶν Οὐνετῶν λαβόντος, ἐσυκοφαντήθη ὁ αοιδίμος πρὸς τὴν κρατῆντας ὡς τάχα εἰδῆσιν ἔχων περὶ τῆς λειλασίας ταύτης. Διὸ ἐν Ἰωαννίνοις τότε τυχῶν, καὶ συμβουλεύσει παρὰ τινῶν τῶν γινωσκόντων

Ε. Π. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

τὴν κατ' αὐτὴν σκώλειαν, μὴ ἀπελθεῖν εἰς Ἄρτας, καὶ
 κρυμμένος ἢ ἐν αὐτοῖς μῆνας δύο φρουρούων τὸ Ἰσοβι-
 σόμειον, ὅτε καὶ τὸ πρὸς Διαφόρων Ἀκυσμάτων βιβλίον συ-
 νεγράφητο. Μετὰ ταῦτα ἐν ἐποράθῃ εἰς Ναύπακτον, ὑπὸ
 τῷ τῆς Οὐνεπῶν τότε ἔσαν ἐξουσίαν μετὰ τῷ πλείονος μέρους
 πῆς αὐτοῦ Ἐπαρχίας, ἵνα σωᾷξῃ τὸ πῆς Ἐπαρχίας
 εἰσόδημα, ὅπως διατείνας χροῖον ἐπιτεία τῷ Γεωγραφικῷ
 ταύτην κατέγραψε βίβλον. Ἀγάπης δὲ γενομένης με-
 ταξὺ Οὐνεπῶν, καὶ Τύρκων, ἀκαιοῦσθε τυχῶν, ἀπέλθεν
 εἰς Κωνσταντινέπολιν, κακείθεν ἐπέμψθη παρὰ τῷ Κωνσταν-
 τινεπόλει, καὶ πῆς Συνοδοῦ εἰς Πελοπόννησον ὑπὸ τῷ Ἀ-
 ριστοκρατεῖαν τῆς Οὐνεπῶν ἔσαν Ἐξάρχος, καὶ Ἐπίτροπος
 Πατριαρχικός ἐν ἔτει ρψα. ὅπως σωᾷξῃ τὰ Ἐκκλησιαστι-
 κά δίκαια παρὰ τῆς ἐκείσε Ἀρχιερέων. ὅπως ποράθῃς ἐ-
 τιμήθῃ καταπολεῖ παρὰ τῆς ἐν Πελοποννήσῃ Ἡγεμόνων
 Οὐνεπῶν, καὶ παρὰ πάντων τῆς ἐν αὐτῇ κατοικούντων Χρι-
 στιανῶν διὰ τε τῷ αὐτῇ ἀρετίῳ, καὶ τῷ τῆς λόγων ποιῶν,
 καὶ ἀφρίπειαν. Ἐνατιωθεῖτες δὲ αὐτῆς οἱ πῆς Πελοποννή-
 σε Ἀρχιερεῖς, καὶ μὴ βυλόμοροι πληρῶσαι τὰ Ἐκκλησια-
 στικά δίκαια, εἰς μάτῳ ἐκοπίασαν συνηχόντων αὐτῆς
 τῆς Ἡγεμόνων, καὶ πάντων τῆς Χριστιανῶν, φήμῳ ἐ τῷ
 τυχεῖσαν λαβόντι ὑπὸ τῆς ἐν Ἐκκλησίαις Ναυπλίου ρηθε-
 σῶν διδαχῶν παρ' αὐτῆς. Ἦν γὰρ ἀξιώτατος εἰς τὸ διδάσκειν
 ὡς εἶδες ἄλλος. Σωᾷξας οὐδ' ἰκανῶς χρημάτων ποσότητι
 παρὰ τῆς ἐν Πελοποννήσῃ Ἀρχιερέων, ἐπανήλθεν εἰς Κων-
 σταντινέπολιν, παραδὲς πάντα τὰ συνηχθεῖτα τῆς ἐν Κων-
 σταντινεπόλει Ἐκκλησία. ὅπως διατείβων χρόνος χροῖον δύο
 παρεγύοντο οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ βυλόμοροι τῶν ἰδίων Ἀρχιερέα
 Ἰσοδιώξαι ὡς ἄχρηστον, ἐξέπασαν αὐτὸν διὰ γνήσιόν των
 Ἀρχιερέα, ὃν καὶ δέδωκεν αὐτοῖς ὁ, τε Κωνσταντινεπόλει
 Πατριάρχης, καὶ ἡ Σύνοδος, ἐν ἔτει ρψγ. ἐν μηνὶ Ὀκτω-
 βεῖω. ὅς τις ποράθῃς εἰς Ἀθήνας, ἀρχιεράτῳσεν ἐν αὐ-
 ταῖς οἷδεκα ὡς ἔγγιστα ἐπι, καὶ τῷ Ἐκκλησιαστικῷ συνε-
 γράφητο βίβλον ἀείσω, καὶ πολυμαθεσάτω, ὑπὸ γε-
 νήσεως τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἀρχομένῳ μέχρι τῆς
 χιλίων ἑπτακοσίων χρόνων. Τῷ Μητροπολίτῃ δὲ Ἰωαννί-

των

των Κυρίω Κλήμεντος πρὸς Κύριον ἐκδημήσαυτος, οἱ Ἰωαν-
 νῖται ἐζήτησαν αὐτὸν διὰ Ἀρχιερέα μετὰ ἀναφορῶν, καὶ
 δεήσεων. Ἰπακύσας ἐν τῇ αὐτῶν δεήσει, ἀγάπητε τῆς Πα-
 τείδος κινήμενος, ἐπορεύετο εἰς Κωνσταντινούπολιν μεταπεθε-
 ναι. Ὁ δὲ Πατριάρχης, καὶ ἡ Σύνοδος προσμείναντες αὐτὸν
 ἡμέρας πολλάς, καὶ μὴ ὄραντες αὐτὸν ἐρχόμενον διὰ τὸ ἐμ-
 ποδιθῆναι ἐν τῇ Λαείσῃ ὑπὸ ἀδυναμίας, καὶ τὰ παρ' αὐτῆ
 πεμφθεῖσα εἰδήσεις γράμματα, ἐκ οἷδ' ὅπως χρονίσαντα,
 ὑποτιπάζοντες ὅτι ἐθέλει, βιασθέντες τὸ μάλλον ὑπὸ με-
 γίστων μισιτειῶν, ἐχειροτόνησαν Μητροπολίτῳ Ἰωαννίνων
 τὸν Κύριον Ἰρόθειον Ῥάπτην. Μετὰ δὲ ταῦτα φθάσας ἐκεῖ-
 σε, καὶ εὐρῶν χειροτονημένον Μητροπολίτην Ἰωαννίνων,
 ἐμεινον ἡσυχάζων δικαίαν ζητῶν, ὅπου μετ' ὀλίγας ἡμέ-
 ρας νόσῳ κατασχθεὶς πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε. Συμπεγρά-
 φητο ἔτι καὶ λόγους ἀείψας, ἃς ἐπ' Ἐκκλησίας ἔλεγε, Φι-
 λосоφικά τε κατὰ τὴν τῷ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, Θεολογικά,
 καὶ Ἰατρικά, ἅτινα πάντα θαυόντος τῷ αἰοίδιμῳ κεκλόφασι,
 πῶς τε λόγους πάντας, ἅς καὶ διδασχὰς εἰώθαμεν λέγειν, οἱ
 ξείνοις ππεροῖς, ὡς ἄλλος κολοιοὺς εἰωθόπερ καλωπιζέσθαι,
 καὶ δεῶ ἐκ τῆς τοιούτων Συγγραμμάτων αὐτῆ καταλιπόντες ἀ-
 ρεθῆναι. Ἐφερε ταῦτα μεθ' ἑαυτῆ ὁ αἰοίδιμος, τὰ μετ' αἷς
 ἀπελῆ, καὶ ἀνέκδοτα, δικαίαν ζητῶν τῆ τελειῶσαι, τῆς δὲ
 λόγους ἵνα ἐπ' Ἐκκλησίας διδάσκη. Ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ κα-
 τὰ τὸ ἀψιδ' σωπίριον ἔτος, τῇ ιβ'. Δεκεμβρίῳ, καὶ ἐτάφη
 ἐν τῇ Χάσκιοι, ζήσας τὰ πάντα πενήκοντα καὶ τέτταρα ἔτη.

Τῷ Εὐλαβιστῶ καὶ Λογιατῶ Κυρίῳ Ἀναστασίῳ Ἱερέως,
Βασιλείῳ Ἱερέως, Ἐπιγράμματα εἰς τὸν
μακαρίτῳ Κύριον Μελέτιον.

Ἄντυγος αἰθέριος ὑπερήνεμος εἷτις ὄραϊν,
Κόσμον τ' ἠδὲ πόλεις, ἥλιος ὅσα ὄρα,
Δείλτον γ' ἐστυμένως λαβέτω ταύτην πολυεργῆ.

Ἄντυξ γὰρ τελέθει ἰδμοσύνης πινυτῆς.
Ἦ ρὰ ὅσοι ἔτοχοι Φαίδοντος ἀρίονα παιδὸς
Ἡελίοιο, ὄραν ὑψιφεῶς δωατοί.
Μελετίῳ κῦδος μέγα, ἠελίοιο δίκην φῶς
Παυτοίης σοφίης, πᾶσιν ὅς ἄρτι νέμει.

ἜΤΕΡΟΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

Πεῖρατα, ἠδὲ Πόλεις γαίης, καπειρίσι ἄλλα,
Φῦλά τε γηγενέων, κόσμον ἔχοντα μέγα,
Ρεῖεθρα τῶν Ποταμῶν, Ὀρίων κορυφᾶς, στοραίδων τε
Νήσων εὐπύργων, εἴπερ ὄραν ἀτόνως
Κλησίας, ἠδὲ θεσεις, ἐθέλη τις, τήνδε ἀρίστην
Βίβλον πρῶθύμως χεῖρισι προλαβέτω.
Μελετίῳ Μυσῶν τροφίμῳ χάρις, ὅς ρὰ πωρητὶ
Σύνθετ' ἐπισταμένως, ἐζόμενος καθέδρη
Ναυτάκτῳ ἰδίῃ. λόγος εἰμὶ Ἀναστασίῳ
Μικρῷ σοι δούλῳ βασιῶν ἐνηνοχότος.

Τῷ Ἐξοχωτάτῃ καὶ Λογιωτάτῃ Ἱατροφιλοσόφῃ Κυρίῳ
 Σταύρῳ Μυλαΐμῃ, εἰς τὸν Μακαρίτιον
 Κύριον Μελέτιον.

Καλλιόπη ὀρώσα βίβλον γαιογράφου ἤδη
 Μελετήριον, ἔφη· ἄρα τίς ἔτος ἐνι;
 Οἶδεν ὅς' Ἀσεία, ἠδὲ Πόλεις, μέτρα γῆς; ἔθορ' Ὀρφεύς
 Μῶν γε, Ὀμηρος αἶδε; Θρηξ ὁ μὲν, ὅς δ' ἄπολις.
 Στραβῶν ἐκ νεκῶδων ἠγέρθη, γράψέ τε βίβλον;
 Οὐκ Ἠπειρώτης κείνος Ἰωαννίνων
 Οὗτος θρέμμ', ἀγνώσον ὅς ἢ γνωστὴν χθόνα γράψας,
 Καλλιόπης τὰ πάλαι εὖχος ἀνεΐλατο νῦν.
 Ζῆ θάναθ' κἄν, κἄγ' ὡς βίβλῳ πᾶσι βοώσῃ,
 Καλλιόπης θάλλος Μελέτιος τελέθει.

Τῷ Λογιωτάτῃ Κυρίῳ Μπαλαῦν Ῥίζῃ, εἰς τὸν Μακαρί-
 τιον Κύριον Μελέτιον.

Ξέρξης μὲν κατάγων στρατὸν εὐρὺν Περσίδος αἴης,
 Ἑλλάδος εἴσο ὄρων ἦκε μέγα φρονέων.
 Καὶ κρατεροῖς διέβη Ἑλλησποντον πλατὺν ἵπποις.
 Θρηκίον τ' Ἄθω νήεσι ποντοπόροις.
 Μελέτιος δὲ Μάκαρ εἰν Ἄρτη ἱερατεύων,
 Οὐ στρατὸν ὀπλίτην, εἰδὲ μάχην τε ἔχων,
 Γῆν ὠδεύσε βατὴν ἀβατόν τε ποδοῖν ἀτρεμήτοιον,
 Πλευσέ τε μὴ πλευσας τάς τε θαλάσσας ἔτι.
 Αὐτὰρ γράψε βίβλον γῆν, ἠδὲ θαλάσσαν ἔχουσαν.
 Ἄς ποθέων γυνῶναι ἀρχεὸ τῆς μελέτης.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΙΒΛΟΝ, ΤΟΤ ΑΤΤΟΤ.

μὲν ἐπεὶ πόλεις πάντ' ἔπλετο, ἠδ' ἀνέθαλλεν,
 Γῆ δ' ἔν κ' μείζων, ὡσπερ ὅλον γε μέγας.
 δεῖ ἐπεὶ σελίδας τῆς δ' ἰσορίσει βίβλου,
 Γῆς δ' ἔν κ' πάντων μείζονα βίβλου ἔχεις.
 ἔτι σῶμα τρίφει, νῦν δὲ πτεροῦ βίβλος αὐτά,
 Γῆς βίβλος ἔν κρείττων, σώματος ὡς γε νόος.

Εἰς τὴν ἀνεγνώσκουσα Ἰαμβικὸν, τῷ αὐτῷ.

κλυὲς κ' Ἄτλας τῷ πάλαι εὔρον κλίεις.
 Ο μὲν γὰρ ὅμοις, ὡς λόγος, βηλὸν φέρε,
 Γῆ δ' ὄμμα μέχρι γῆς μυχῶν εἶχε βλέπειν.
 Εἶδ' ἂν ποθῆς γε τῶν δ' ἔχων μείζον κλίεις,
 Μηδὲν κατώκει φιλοῖστωρ τὴν βίβλου,
 Ἡμαρ κατ' ἡμαρ νῦν διέρχισθαι πόθω.
 Ἀτὰρ πόλις μὲν ἀχθὸς ἔχ' ἕξις ὅλως,
 Σφαῖραν δὲ τῷ δε, κ' γραφὴν γνώση κύκλω.
 Ἡδ' ἀσπίτε γῆς ἐκ ἴδης καὐτὸς μόνου
 Μυχὲς μέταλλα, τῷ δὲ Περσείως δίκην
 Βραχεῖ χρόνῳ μὲν γῆς ὅπη βύλη φθάσις,
 Ὡσπερ πεδίλοις κείνος εἰς τὰς Γοργόνας.
 Ὅψι δ' ἔθνος πᾶν, καὐτὸν εἶδεις ἂν σ' ἴδῃ,
 Ὡς αἶδος κυνῆ γε Περσὺς τὰς δ' ἴδω.
 Μείζον κλίεις τε ἐν νείοις ἕξις φίλε.

Τε

Τῆ Κυρίας Ἀλεξίας Σπανῶ, εἰς τὰς ἀναγιγνωσκοντας, ὡς ἐκ τῆς Βίβλου.

Μελλετίᾳ μέμνησθε βίβλου με χερσῶν κρατέοντες,
 Καλλιότητος γλαφυρᾶς πελυμαστῶς μελέτης.
 Ὡς Περσεύς γὰρ ἀνὰ πόλιν, ἠδ' ἄβαρίς τε οἴσω
 Ἴπτασθ' ὑμῶν ἐμῇ γαιογράφῳ πτέρυγι.
 Ἐς Σκύλλαν, Κύκλωπά τε, Σειρήνας δ' Ὀδυσσεύς
 Ἄδελφ' Ἀσίνην, Κιμμερίην, Θρηϊκίην ἀνὰ Γῆν,
 ἠδ' Ἀσίην, Λιβύην, Σηλῶν πέρα Ἡρακλέους τε,
 Ἐς Κόσμον τε νέον, χωρὶς ὁδοιπορίας.

ΕΤΕΡΟΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

Κοσμοπολίτης ὦν Φῶς, μήποτε σῆς ἀδαήμων
 Ἦς πόλεως, βίβλου Μελλετίᾳ μελέτα.